

САНТА ОЛОХ

Х а н а т
1982 оыл алтынны
16 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 137 (5804)

1982 оыл. Сэтинньи 13 күнэ
СУБУОТА

Сынаата
2 харчы

ССКП Киин Комитешын, ССРС Верховнай Советын Президиумун, ССРС Министрдерин Советын Коммунистическая партияба, советская норуонка ынырыыллара

КҮНЦҮ ТАБААРЫСТАР!

Советская Союз Коммунистическая партията, советская норуот бүтүүнэ ыар сүүктөннөлөр. Ленин улуу дымалатын эрэллээх салбааччы, төлөнөөх патриот, үһүлүччүлөөх революционер итиннэ айыһын, коммунизм иһин охсуһааччы, билингү кэм салмай бөдөн политическай уонна государственнай деятель Леонид Ильич Брежнев өлөн туората.

Л. И. Брежнев киин өрүттөөх үлэтэ бүтүннүүтэ, тус бэйэтин дымалата Советтар дайдуларын историктан сүткүн суолталаах көрдүс кэмнэрттэн араардыллылар. Холбохунтааһын уонна индустриализация, Ара дайду Улуу сарнига уонна сарин кэмнэрттэн тэргүтүлүүт, кырыс сирин туһага таһаарын уонна космосун чыччыһыллары тэрийи — бу элэс рабочий кылаас албан ааттаах уола Леонид Ильич Брежнев биографиятын өрүктөйлөрө. Партия киини ханна ыһтар да, өнө барытыгар Леонид Ильич мунгусу сүөх бөрүннүлээхтик киниэхэ баар эрчимнэн уонна дыһыгарынан хорсунуун уонна принципиальнайдык партия улуу идеалларын иһин охсуспута.

Табаарыс Брежнев аатын, киин ССКП Киин Комитетын Генеральнай секретарын уонна ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателин постарыгар сылайары билбэт үлэтин кытта советская дьоннор, билингү аан дайдуга бүтүннүүтүгэр баар дороттөрбүт партиянай уонна государственнай олох лейнискэй нормаларын утумнаахтык бигэргэтинни, социалистическай демократияны тупсаран иһини өнөрдөөхтүк сибээстиннэлэр. Киин көхтөөх коллективнай үлэни сатабыллаахтык тэрийиин холобурун көрдөрөн партия лейнискэй штабын — киин Киин Комитетын, КК Политбюрогун үлэтин муударайдык салайыта. Сайддылаах социализм көрдүс кэмнэрт партия экономикай уонна социальнай-политическай стратегиятын ырытан өнөрүүтэ уонна олоххо киллэриниитэ, норуот уйгулаах олохун өрө көтөбүү күрөсүн быһаарыты уонна төлөрүүтэ, билингү дайдулук экономикай уонна обороналанар модун кыадын салгыа бөгөргөтүүтэ киин үһүлүччүлөөх оруулаах.

Аан дайду түһүлгөтүгэр билингү партиябыт политикатын — айа уонна айаахтык биригэ үлэлээһин, тыһаанын сымнаатын уонна сөбилэниини сүөх өнөрүү, империализм агрессивнай суудийыларын хардары охсуу, адырдай нөдөөни туоратыы политикатын өнөрүүтэ уонна быһымыга Леонид Ильич Брежнев туғунан дараны кыайан сыһааламмаһ үтүөлөрө умнуллуохтара суоҕа.

Аан дайдуу тааһы социалистическай дорордохууну биригэ түмүүтэ, аан дайдуу тааһы коммунистическай хамсааһын сайдымтытар киин кылааста олус улахан.

Леонид Ильич сүрөбэ табыртын туһары бэйэтин өйү-санаатын уонна дымалатын бүөс-бүтүннүү үлэ дьонун интернистэрингэр аһаабыта. Үлэнтэр массаларын пытта киин маалдыттын хаан-уруу, быһыһаат сибээстөөх өтө. Коммунистар, бары континенттарга сүүһүнэн мөлүһүүн дьон айдарулар-санналарыгар киин лейнискэй идеяны, утумнаах интернационализм, революционнай оптимизм уонна гуманизм түмүлүн кестүүтэ өтө уонна оннук хаалыага дараны.

Билингү сүүтүкүт ыраахан, билингү кутурдамыт дирик. Бу ыар түтүнгэ коммунистар, Советская Союз бары үлэнтэрэ ССКП лейнискэй Киин Комитетын Леонид Ильич Брежнев үтүө сабыдыллынан үөскээбит киин салыйар адыртын тула өссө ыкса түмсэллэр. Норуот партияны, киин модун коллективнай өйүн уонна волатын итэрэйэр, партия ис уонна тас политикатын толору өйүүр. Советская дьон үчүгэйдик биллэлэр: бүтүн аан дайду үрдүнэн историческай суолталаах ыһаһыһыларга тиэрдибит Ленин знамята, Октябрь знамята — эрэллээх илингэ.

Партия уонна норуонка ССКП XXIII—XXVI съездэ ырытан өнөрбүт коммунистическай айар-тутар үлэ улууканнаах программата баар. Ити программал халбаһа сүөх олоххо киллэриллэр. Партия иһиникитин да производствонн интенсификациялааһынга, киин көдүүһүн уонна үлэ хаачыстыбатын үрдүтүгэ, ССРС Аска-уолга программатын тэлөрүүгэ олохуран норуот олохун уйгутун өрө көтөбөр түһүгэр туғу барытын өнөрүүтэ. Партия иһиникитин дараны рабочий кылаас, көхтөөх билингү аймах уонна народнай интеллигенция советаһымыларын, советская общество социальнай-политическай уонна идеяны биригэ сомордохуутун, ССРС норуоттарын бырааттык дорордохууларын бөгөргөтөр түһүгэр, үлэнтэрки марксизм-ленинизм уонна пролетарская, социалистическай интернационализм тыһыһыгар идеологическай буһарын-хатарын түһүгэр бары дыһаһыһаан кыһаныага.

Советская норуот айаһа волаты уларытбат. Норуоттары кинилэр материалнай уонна духовнай баайдарын-дуолларын саах иһаан ороскуоттааһынга күһэйэр сарнига бөлөнөнөн буолбаһа, айаһи бөгөргөтүү — сарнигы күһнэ сирдээн илдьэр суол итинни. Ити үтүө тускуллаах идея 80-с сылларга Эйа программатын, партия уонна Советская государство тас политика үлэлэрин бүтүннүүтүн ис холсонуван буолар.

Аан дайдуу тааһы быһымы-майгы хайдах курдук үүсүтүгүн бүтүннүүтүн, империализм агрессивнай эргимтэлэргэ айаахтык ыаллымы олохууну куордаллыгыра, норуоттары өстөһүү уонна байыһаннай хуонгаһын суолугар уһаа аһыарга сөрүһүүлэрин билингү көрөбүт. Өл эрэри ити билингү айаһи туруулаһан көмүсүүтүгэ сөрүһүлээхтигэр халбаһаһтар кыһа сүөх. Байыһаннай авантюралары сөбүлөөччилэр Советская дайдуу сөһүччү түбэһиниэрбэттэрин түһүгэр, потенциалнай агрессив киһини самнарыһааһ хардары охсуу мүччү-рүйбэттик күүүтэрин билэрин түһүгэр туох иһадалааһы барытын билингү өнөрүһүтүт.

Бэйэтин модун кыаһар тирэһирэн, улууканнаах саргэрин уонна тутуунуутун көрдөрөн, өлөбө дьулуһар принциптэргэ уонна бэйэтин тас политикатын сыһааларыгар халбаһа сүөх бөрүннүлээһин бигэргөтөн Советская Союз киин аймаһы адырнай сарин кутталыттан быһыһылар иһин, тыһаанын сымнаатын иһин, сөбилэниини сүөх өнөрөө иһин дыһыһардаахтык охсуһуоҕа.

Бу охсуһуута билингү кытта социализм бырааттык дайдулара, национальнай уонна социальнай босхолоһуу иһин охсуһааччылар, бары континенттар айаһа дьулуһар дайдулара, сир бары чыһынай дьон биригдалар. Эйа политика киин аймаһа төрүү тыһын (Бүтүүтүн 2-с стр. нөр).

1982 оыл сэтинньи 10 күнүгэр сарсыарда 8 чаас 30 мүнүүтэбэ ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ Леонид Ильич Брежнев эмискэччи өллө.

Ленин улуу дымалатын эрэллээх салбааччы, эйэ уонна коммунизм иһин төлөнөөх охсуһааччы Леонид Ильич Брежнев аата мэлдьи тыһынаах буолуоҕа.

Советская Союз
Коммунистическая партиятын
Киин Комитетыттан,
ССРС Верховнай
Советын Президиумуттан,
ССРС Министрдерин
Советыттан

Советская Союз Коммунистическая партиятын Киин Комитета, ССРС Верховнай Советын Президиума уонна ССРС Министрдерин Советта 1982 оыл сэтинньи 10 күнүгэр сарсыарда 8 чаас 30 мүнүүтэбэ ССКП Киин Комитетын Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ Леонид Ильич Брежнев эмискэччи өллө дии партияба уонна советская норуонка бүтүннүүтүгэр, диригини курутуйан туран, биллэрэллэр.

Ленин улуу дымалатын эрэллээх салбааччы, эйэ уонна коммунизм иһин төлөнөөх охсуһааччы Леонид Ильич Брежнев аата советская дьон итиннэ прогрессивнай киһи аймах бүтүннүн сүрэхтэригэр мэлдьи тыһынаах буолуоҕа.

ССРС Верховный Совет и Президиум ССРС
онун ытырылган Верховный Совет VII сес-
сията аныалдыга 1983 жыл сотинын 23 күнүгө
кабаруулон аныттылар.

ХАҢАДЫННЫЫ ХАРАБЫНАН КӨРҮӨХХЭ

Карл Маркс аатынан совет кини бөһүөлөгөр дэриэһиҥҥэ ытыллы- быт сройуон сүөһүтүн кинигини специалиста- рын субэ муннаада 1982- 1983 сс. общественной сүөһү кыстыгын тэрээ- бинээхтик атаарыа, сүөһүтүн бороодуу- гуйа- ны ылыаҥы элбэттигэ специалисттар сорукарын дүүһүлэстилэр.

Бу боптуруоска дамы-
лааттары тыа хаһаайс-
тыбатын Производствен-
ная управлениети кы-
лабынай зоотехника П. И.
Ииннокентьев, управление
инженера И. Н. Кытакто-
ва, ветеринарный стан-
ция начальнига М. М.
Еринов оҕордулар.

Данышааттарга общественнай сүеһү ныстыта оройуонна сөптөөх тэрилтэ суох саваламмыта бэлиэтэнэ. Ол курдук, күһүмгү ыйдарга кыһаан көрүүттэн-хара ыһыттан ынах сүеһү дүдүйкитэ маассабай буолла, анардас алтынньыта 151 төбө көннүүнэн өллө, ити ыйга үүтү государственна атыылааһын былаан 152 тоннанан толоруллубата. Ол урдунан 43 ыанылык ферматтан 18-һалар эрэ ынаы күнгө үстө ыһылар. Кыстык бастагы күнүзриттэн сүеһү отунан, эбии аһылыттан хаачыстыы ситэтэ суох тарыллына. Быһы аһылык бары көрүнүрүн инилэртэн туран оройуон урдунан биэр условнай сүеһүгэ 9,6 центнер, ол инчигэр «Чурапчы» совхозка 8,1 центнер аһылык единицата тиксэр. Онно эбии от хаачыстыбата хайа да сыһааһар мөлтөх. Анализ лабораториялар анализтарыннан, бэрэ-бизааламмыт 12070 тон

Сүөлү иттииптин специалистарын оройуоннаабы сүбэ муннбаарыштан

на отгон 26,3 быргайлына эрэ бастаны кылгастаада чуолкайдамын. Аһылык итинник туруктаадын үрдүкүн сүбүгү минеральный аһылыктары огоруу, мөлтөх хаачыкты-балаах оту кырбатын, химиялаадын төрүмдө өлкө.

Выйылыгы кыстык бивер уратытынын племенной сууһүлэри уонна кэра комплекстары аһылыгынан толору хааччылыы бивер. Итиннэ 36 балланаммыт аһылык 25 бырыһыана корулунна.

Сүебүгү ахатынча улахан болжомто уурулуухтаах. Ынар ынахтартан, бороскулартан хаан сыротнатын биохимический анализын отгорон сүрүннөс калций, фосфор тагызбиллэре сөптөөк буолуута ситиһиллэхтээх. Совхозтар ахсын эмтикр-профилактический пууннар аһылдыахтээхтар, ыарылаах сүөһүлэри арааран көрүү олуктохуохтаах.

Билингвист эмигр-сэ-ротер үлэлэр быланшара ыраадынан толорулу-бакка илэллэр, сүлүстэ-та ыгытылхастах 21 көрүнтөн сыңах үлэ толорулуна. Ыгытыл-быт да үлэлэр хаачысты-балара мөлхөх. Дистю-цауекегэ эмтээһин бүт-рилиннэ эрэри, бу ы-рыттан олүү тахса ту-раар.

Оройуонга 3156 пле-
менной сүбү, ол иһигэр
1433 ынах, биэр племен-
ной фермада уонна аһыс
племенной фермада кан-
дидат фермаларга турал-

лар. Ити сүөһүлөр ахсааннара өспүтү сыллаа-ытааҕар 203-нэн, учуотунан хабыллар сүөһү ахсаана 514-нэн, төрдө-ууһа биллэр сүөһү 539-нан уонна ыраас хааннаах сүөһү 40-нан эбиллиилэр. Атыр оҕустарга биоконтроль ыстыллан сизмэ хаачыстыбата балачча тубуста. Ол эрэри Искусственный сизмэлэһини төрөйүн билгитин да көрдөбүлгэ эппэттээбэт. Сыл уон ыйыгар сизмэлэһини былаана 84,3 бырыһыан эрэ толорулуна, Субуруускай аатынан уонна «Чурапчы» совхозтарга, Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайыгар уонна Бахсытыгар ордук таһыйлах буолла. Көлөр салтан тонкут сизмэлэһи үлэлээһин сааһа ньыматыгар китирдирдэхтээх. Онуоха базаны төрөйүн, кадрлары бөлөмнөһүн билгиттэн дыһалдыахтаах. Итин сэр-гэ ыччат сүөһүнү киин-нэн истик, тингэлэлэргэ контрольнай дордары төрөйүн олохтонуохтаах.

Кыстык кэмйегэр сүөлү инитинин ыарахан үлөлөрүн механизациялааһын быһаана манньы уулатыы 370, аһы тарбатыы 240, ноһому ыраастааһын 380 уонна аһаагы аһаһын 380 төбөгө. Ылгыһын аһаагы механической ыһаһынга улахан суолта бэриллэр: үүт хаачыстыбата, сыата онтон улахан тутулуктаах. Кыстык ылдарыгар государстводо туттарыллар үүт 40 бырыһыана бастагы суортааһыннан барара, үүт сыата 5 бырыһыан

тан итгэлээ суох буолары
ситииллыһахтаах. Ити-
нээхэ үлэһэ кирибит ме-
ханизированнай хотон-
нор, ылар установкалар
толору үлэниилэрин, уу-
тулар хотоннору ыраас-
тааһыны байыл сака та-
риллибит «Икутсксель-
энерго» производствен-
най-эксплуатационнай
предприятията хааччы-
лар ооронноһоттох. Хо-
тоннорго сылытар уонна
ититэр установкалар
кыаһыны туттуллуохтаах-
тар. Механизированнай
хотоннору кэдьүүстээх-
тик үлэлэтиги инженер-
най-техническэй кемо-
тунсараллыахтаах.

Онон юбилейдаах сын кыстыгын тэрийингэ тым хаһаайыстыбатын специалистарын үннилэригэр элбэх эппизиттэх соруйтар тураллар. ССКП КК ыам ыйылыаары (1982 с.) Пленумугар таб. Л. И. Брежнев бэлэтэбигин курдук, итинэхэ дымнэхэ хаһаайынныы толкуйдааһын, бэйэ дыһааналта, булугас-талыгас буолуу эрэйиллэр.

Капсэтингэ бастакынан тылы ылбыт Эрилин: Эристин автынан совхоз ветеринарнай улаһигэ И. С. Егоров миэстэҕэ специалисттар орооллара намыһаҥар, кинилэри салайыыта биир ытэҥэстэригэ тохтоото.

—Тыя хаһаайыстыбатын специалистара, ахсаамы оттуузын элбэтигилэр эрээри, практической үлэни дьарыктаммат буолулар,—диэте кини.—Ол да охсуутугар общественный суоһу туһата суох үгүстүк өлүүтэ билигин.

оройуоммутугар салбарна турар. Агардас бэйлэх уон ыйга ити 1600-тэн тахса ынах сүөһү уонна сыгыт кэһүүнүн өллө. Бу киһи эрэ дыксиинэх дыһалата. Ол үрдүнэн итинтэн түмүк оностон үлээһин специалист, салаааччы арыллар быһыылаах. Ким дараны чоччу эппиэттээн, буруйданан эрэрэ көстүбэт. Манньык үлээһинин хаһалтута диэри салбарнамай?

Плем-хольбохун начальнигы: обьективний толороччу С. Г. Баранкова, ветлаборатория начальнигы А. А. Васильева племенной үлз молтохун сүүнү бириччинизлринин булаанынаах зоотехнической үлэлери ытыгыга мизасте соптоох комо оюнуулубатын, саямай элбэх үлэлээх племенной учуот лабораторияны штата совхозка биир эрө көрүллэрин, сүөһү биохимической анализа биризмэтигэр киллэридилэн испэтин аактылар. Итилэр түмүктэригэр өмтир-сэратор дьаһаллар булаанынаахтык ытыллыбаттар. Молтех көрүүттэн, куһаган аһа-тыыттан, химиялааһын тариллыбатиттан тбиз сүөһү кытарааһына, торбос-тоонуна тахса турарын айтылар.

Карл Маркс атынан уюмга «Чураччы» союз-тар кылабынай зоотех-никтара А. А. Варламов уюмга М. Н. Кириллин бэйэлэрин аталарытар «Сельхозтехника» холбо-лук үлэтин итэвэстэрин кретишалаатылар.

— Сүөлүнү ээни алы-
нгынан хааччыны
кыаллабат бирчионот
элбөх—дистилер кирилэр
—КВ олохторго, планга-
ларга, электродигател-
лэргэ, о. д. а. совхозтар
сайаапкыларга сый ахсын
толоруллубаттар. Ойно-
вор марла, бидеи калин-
те кыаллабат. Спецавто-
мобиллар, трактордар
чаастара тийиботтөр.
Өрөмүөн хааччыстыбата
мөлтөх. Механизирован-
най хотосхору уонна
быр устанонкалары тех-
нической корүү график
быһыытынан ытыллы-
бат. Сыйан Бароттизация
хотосно механизацияны
кылларин былаана то-
вунна.

Дахлыааттары дууһу-
лэһиккэ итин: сөргө тыл
эттилэр: А. В. Макаров—
Субуруускай аатына,
сонхо кылабынай вет-
враһа, А. С. Пернякова—
Мугудай отделениетын
зоотехникта уо. д. а.

Сүбә муньбады райсо-
вет исполкомун председате-
литин бастангы солбу-
йавччы, тыа хаһаайыс-
тыбатын производстваны
управлениетын началь-
нига А. А. Шадрин сала-
йан ымытта уопка сүөһү
кыстыгың тэрийиһи ти-
рээп турар боппуруста-
рыгар тохтоон тыл эттэ.
Муньбах сүөһү кысты-
гың тэрийиһиэ өрөйүүн
тыатын хаһаайыстыба-
тың специалистара олох-
тохтооһах дьаһалларың
билэргэттэ. Специалистар
Одьулуун отделениетын
Төһүргөстөх механиз-
ронаннай комплекстар
сылдьан ымыттарың ата-
тастыдылар.

С. СМЕРНИКОВА,
«СО» внакл. корр.

Хаалды иһин быһаарыы биэрэллэр ●

ТЭРЭЭНИН СУОГУТТАН

Бэйлэй лам ылытар
Субуруускай аатынан
совхоз хортонпуйу үүн-
нэрэр эвенота юбилей-
даах сылга үлэни үчү-
гүйдик тэрийэн тектар
ахсыттан былааннамыт
75 центнер оннулар 100
центнер үүнүүнү ыларга
социалистическай эбэлэ-
эстимэбэни ылыммыга.

Бийиги редакциябыз
ити көбүлсөйүн олохко
бийригитизер кемелдене
рейдэлери оңорбута. Нам
ыйыктар керүү түмүтүнүн
«Того жолкуларай?» дизи
нелин комуур үлсизин
үтанигер «Көбүтэллери-
тин көбүтэллери» дизи
критический матыры-
бааллар бечээттеммитте-
ри. Олорго тарийер үлс
итерестере ыйылыбыт
тара. Хомойуох ийин
итинтөн камизер септөөх
тардынын оңоруллубата-
ра. Ол түмүтөр эбелесте-
дистибэ тодунна, хор-
тусппуй валовой үүнүү-
түн уонна гектаран
ылымы былааннара баа-
ра-суога 56 бырыһыан
толорулуннулар.

мыт ыйытылыгытар совхоз парткомун секретара Е. Е. Ефимов хаалыы Сиричинолларын маанын быһаарда:

— Эвено социалистической эбэһээтэтиһиэртэ партикомунан биһирэхмитэ. Эвеныёвонунан аналлах үөрэхтээх элэркоммунист Н. П. Чичигинароо аһамыта. Эвено чилиһиһэртэ эмнэ солтоотук сүүмэрдэммиттэртэ. Минеральный уонна органической уосурдуулары «Сельхозхимия» холбоһук саас эрдэ киллэрбитэ. Оттон түмүк наһаа мөлөт буолан табыста: 50 гектардаах ыһыһыттан валовыйунан 375 тонна быһаан оһунтар 210 тонна, биһир гектартан ортоһунан 75 центнер быһаан, 100 центнер эбэһээтэтиһиэ оһунтар 42 центнер эрдэ уунуу ыһыһыттан

Виричигнахыг билдүүлэх Саво бааһына үлээлэрин бастагы күннэрит-
РЕДАКЦИЯГТАН. И-
рүүлгэ илгэшиг. Кыр-
күүлээн бааһан олоһон
күмнэриг сахайбат буол-
оһоттор адыас шаадала

13я тэрэгийн малтх
буолбута. Хатылы отде-
лениетын салалтата үдэ
бит илиини булууга уон-
на техника өрөмүөнүгэр
бичаарыны таһаарбыта
икки сажалкаттан биһир-
эрэ үдэллир туруктаада

Салынныг өтгүгэр үлэ септөөх содустук ыгыглыгыба, үүнүүнү керүү-харайны агрономическай кердүүлэлгэр эппиттир курдуга: үүнү куттарыны сылыс оттору ыраастаа-тын ыгыглыглан кепитэ. Сүрүн алраһынан, специа-листар да этэллери-нан, кортушпуйу саа-эрда, почва сылыга ил-тинэ, дикынник оморлуу буолла. Ону таһынан сизмэ хаачыстыбада мед-төө эмиз аугата.

Быхата, эбэхэтэллэстэ-
бамы ыдынан, көсүлээни-
ни оҕорон баран толор-
бокко хааллыбыт. Ит-
туһааныах коллективка
биирхэ барыбытыгар
үтүк буолуохтаах.

артном секретарын быһаар
дыта даһам, дыону үлөһө
хаалым, бөһөт сигналытар
уу оһсуута улаһан. Уруон
ах.

Коммунистической үлэ ударнига К. М. Баранкова, Воронежстааы медицинскэй училищени бүүрөөт, 1958 сыллаарха комсомольскэй путевканын Саха сиритөр үлэли кэлбитэ. Үлэтин Бахсым учасканын бэллэһатыттан саҕалаабыта Билэтин Клавдия Митрофановна оройуон киин бэллэһатын акусчерканын үлэлнir.

Кини бэлэгийгэр уонна аһыттарга үрдүк көрдө-
буллээх, дьонго-сэргэбэ эйбээ сымнааһынан нэһи-
лиэннэлэрэ ытыктанар. Кинээ сымаларга оройуон
Советын депутатынан, үлэллэр коллективнаар
дьахтар комитетын председателинэ, местном чи-
лиэннэлэ, о. д. а. талыллан итэбэлл чинэстээхтик
тоһонтообута.

Синимекка: К. М. Барашинова сапта теребүт одону кытарм.

**Бааһыналарбыт
тустарынан
өссө биірде**

Үүнгүү дыйлгата баа-
рынаны көрүүтэн-хара-
йыттан баянччы туту-
луктаах. Бийнэхэ бааһы-
налар аанһа күрүүлэм-
мэт, онно эбии харабыл-
ламмат буоланнар, үү-
нүүнү сый ахсын сүөһү
маласбайдык сым, төп-
сөн албах мочот тахсар

Холотоо Дирингийн ту-
лгата барьта бааһына
Онон, мэгчиринг ардлаа
буудан, сүүбү бурдуктаах
бааһыналар күрүүлэрин
алдгатаан үүнүүнү төп
сэр. Мин санаабаар, ба-
һыналары бейүүлэгтэр-
тэн тэйиччи өнөртүө-
баара. Холотур, Мыйл-
һына сибитэр сүүһүнэн
гөхтардаах сир тгата
дэхси нэрдиглэн бааһы-
на буолара бэлэн буол-
ла. Мань: туһаньлаха сэр

Бүтэйдэрийн кыгалды-
батын туһунан үгүстүк
көпсөтөбит эрэри, үлэ
кыайан барбат. Бу боп-
пуруонунан олохтоохтук
дыарыктанарга уолдыста.
Вааһыналары наардаа-
һынга, тупсаран оноруу-
га үлэи эмий быһаан-
наахтык ытыһааха наа-
да.

Е. КОЖУРОВ.

Культурнай
О Н О Х
сонуннара

Сценада —
Ньурба театра

Саха комсомолун бириэмийэтин лауреата Ньурбатаагы государственнай драматическай театр айар бөлөбө билиги оройуоммуттар маалымттыр.

Театр коллектива Янан Мошьер «Чыыаадыс кыргыттар» уонна «Эрдээх кыргыт» комедияларын тэбэ Иннокентий Селенов «Мас холбука» диэн 2 соннуулаах 6 хартыынааах пьесатын көрөөчүлөр дүүллэригэр таһаарда. Искусствонь тапаччылар Саха АССР үтүөлээх артисткава Валентина Николаевалыын, Дмитрий Имановтуун, эдэр артистар Зоя Афанасьевалыын, Борис Воронцовуун уо. д. а. көрсүстүлэр.

Айар бөлөх Мырыла, Мандараайы, Чакыр курдук кырыы бөлүөлөктөр олохтоохторутар талаанын көрдөрөн улаханньык билиминэ. Гастроллаанын салганар.

И. КАНДИНСКАЯ.

Мэҥэлэргэ
пийээн

Дирингээри пароднай театр артистара Мэҥэ-Хаҥалас Бүтэй-дөөгөр, Төбөдүгүлүгэр, Төхтүгүлүгэр иккиннэ Мугу-дайга И. Павлов «Кыгыл көтөрдөр» пьесатынан гастроллаан кэллэлэр.

Айыынылы театр режиссера Марфа Готонцага туруорда. Оруолларга артистар Константин Романов, Яков Аммосов, Екатерина Сокольников, Матрена Григорьева уо. д. а. оонноотулар.

«СО» корр.

«МИН САХАМ СИРЭ» ОБО УРУҢУЙУН
БЫЫСТАПКАТЫН БАЛАҢЫАННАТА

Сылаа, соруктара:
— ойуулуур - дьүүнүүр искусствоны үүнэр көлүөнөнү коммунистическай интин средствоһун быһыытынан пропагандалааһын;

— олоһорго бэйэ республикатын историктар, географиятыгар интириэни сайыннарыы, кинилэри интернационализм тыһыныгар интин;

— илюстрациялар, иллюстрациялар үлэлэрин тупсарыы.

Үлэлэргэ көрдөбүлэр:
— үлэлэр графикай (туш, харандаас, пастель, шмографюра) эбэтэр живописнай (масляной кырааска, гуашь, акварель), ону тэҥэ өтүөх кумаарыттан, тэҥэстөн,

МАДРИДТААҢЫ КӨРСҮҮҮЛЭР САЛҢАННЫЛАР

Сэттинньи 8 күнүгөр Испания столицатыгар Мадридка Европада куттал суох буолуутугар уонна биригэ үлэлээһингэ сүбө мунньах кыттылаахтара дойдулар представителлэрин көрсүһүүлэрэ салданна. Ити көрсүһүү 1980 сыл сэттинньиттан тохтотуллан баран сөргүттүлүнэ. Кини бүтэһиктээх сылаа — Европа государстволарын икки ардыларыгар хардарыта өйдөһүү түспөсү уонна биригэ үлэлээһин сайыннарыыа, Хельсинкитээги уопсай Европейскай сүбө мунньахтан сараламьыт пропеллы салдааһын суолугар баар мөһөһүлэри туоратты. Европада эйэлээх каллар кэсини хааччылар туһугар сыраларын харыстаабаат Советскай Союз уонна атын социалистическай дойдулар чопчу итин иһин тураллар.

Европада куттал суох буолуутун уонна биригэ үлэлээһин туһунан дуоһабары түйэһини иделтэ оссо 1954 сыллаахха билиги дойдубутунан көтөбүлүбүтэ. Ол эрэри итин идек Европа дойдугар, ону тэҥэ АХШ уонна Канада правительстволарын икки ардыларыгар капиталистическай итиннэ социалистическай государстволар эйэлээхтик биригэ олорууларын тварыйар боһуруостар кээн эргимтэлэ-

ригэр санаалары дьөһүн-наахтык өтөһөһүнү сараламьытыгар тиздир диэри сүүрбөччө сыллаах дьаныардаах уонна биригинчик үлэ маада буолбута. Кичилээх дипломатическай бэлэмнэни канниттан Европада куттал суох буолуутугар уонна биригэ үлэлээһингэ сүбө мунньах ыгырыллыбыта. Ону Европа бары (Албанияттан ураты) дой-

Аан дойду тематыгар бэсидэ

дулара, ону тэҥэ АХШ уонна Канада — барыта 35 государстволар кыттыһыны ылыттылар.

Уопсай Европейскай сүбө мунньах Түмүк актата 1978 сыл атырдьах айын 1 күнүгөр Хельсинкитэ государстволар уонна правительстволар баһылыктарынан иэни баттаммыта. Ол, Европа государстволарын ытлороскай Германияны иккиннэ фашистскай Италияны үтүрүтүү кэминтан олохтоомуту грамидаларын бүтэһиктээхтик бигэртэтэн, аан дойдуга ааспыт сөринтин түмүктээһин курдук буолбута. Ити докумуонна сүбө мунньах кыттылаахтара дойдулар булгуччу салалтара ылыахтаах чуолаан, сувереннай тэг буолуу, күүһү туттубат эбэтэр күүһүнэн өттөйбөт буолуу, кы-

раныыссалар тыгтылыла-бат буолууларын, мөккүрдөрү эйэлээхтик сүрүннээһин, кини бырааптарын ыттыктааһын курдук принциптэри ырыттылан олохулабууттара. Онуоха араас социальная системаларга кигирэр дойдута барыстаахтык биригэ үлэлээһиннэри сүүрүнүлээһиннэргэ албөх сүдүлэр интиник, хардарыла бэрэстээн бэлэстэмилтэри. Аан дойдутаа-

гы тыгтааһын сымна-тыы сыга этаба — тыгтааһын сымнаатыы дьык-нээх ис хоһоонноһуохтаах этаба — ити курдук сараламьыта.

Кэинини событиелар ол эрэри тыһааһын сымнаатыы иһин сорунуулаахтык турунааччылар даһаны уонна улахан кыахтаах утарааччылар даһаны баалларын көрдөрүттөрө. Европада куттал суох буолуутугар уонна биригэ үлэлээһингэ сүбө мунньах кыттылаахтара государстволар представителлэри 1977 сыл алтынньыттан 1978 сыл кулун тутарга диэри Белградка көрсүстүлэр. Сорох дойдулар, бастаан туран АХШ, салайар оргимталар Түмүк актыны, чуолаан кини атын государстволар ис уонна тас дьыдаларыгар ханньык да ороһуут

тан аһаастанары модьуйуутун, умнууга хаалларарга дьулуһаалара хайы-үбэ оччолорго ырылхайдык көстүбүтэ. Ол иһин онно, Белградка, ылыллыбыт сүбө мунньах кыттылаахтара государстволар представителлэрин учараттаах көрсүһүүлэри 1980 сыл сэттинньи 11 күнүттөн саралаан Мадридка ыттар туһунан быһаарыы сыга эрэллэри да уонна сана дьыкениилэри да үсөнөһүтэ.

Хомойуох иһин, Мадридтаагы көрсүһүү Европада биригэ үлэлээһини сүүрүнүүргө көмөлөһүү диэн арал билигингэ олоххо киирэ иэни. Ол оннугар кини общественист бөлөһомтотун кылабынайы — «Хельсинки тыһыны» бөгөртөтүттөн уонна сайыннарыттан — араалытыр диэн дьыкенин олохтоох буолан таһыста. НАТО дойдуларын делегациялара, АХШ представителли кигээһиннэн, Европада итэһисни уонна сөблөһөннүн аһин дьаһалларыгар аһамьыт конференцияны ыгырар туһунан этигэ сөптөөх эппиэти биэрбэтиллэр. Кинилэр нейтральной уонна блоктарга кыттыспатах дойдулар представителлэри киллэрбит компромисскай түмүк докумуоннарын бырайыагы дьык иһигэр эһиэ «уһун

дьааһыкка уктулара. Ити кэинэ НАТО-лөктөр Мадридтаагы Конгрестар дьыбарыастарын трибуналы ССРС уонна атын социалистическай государстволар ис итиннэ тас дьыкениилэригэр сабыта түһүлээһингэ туһаннылар.

Мадридтаагы дискуссиялар салгыы хайдах барыахтарын этөр күчү маһай. Бир чюолкай тыһынан хадьынтаһылар бүтүн Европа, атын да континенттар көрүүттарын долгутар проблемалары быһаарыыга көмөлөһүөхтөрө суога. Төтөрүтүн, Мадридтаагы көрсүһүүдөр ситиһилээх буолууларыттан Европа континентын ардааны да, иһингэ да нуруоттара тиг сүүлүүлээх таһыахтара. Сэринин халбарыты, араас тутулаах государстволар икки ардыларыгар биригэ үлэллэр сыйһаннаһылаарын олохтоһун курдук дьылаада кыайылаах да, кыайтарылаах да баар буолуохтарын сатамьыт. Ой-санаа эрэ өрөгөйдүүөхтээх. Социалистическай дойдулар Мадридтаагы көрсүһүүлэр үчүгэй түмүктөри ситиһэллэрин, туох ханньык иһиннэ Европа континенттар итэһисни уонна сөблөһөннүн эһи дьаһалларыгар конференцияны ыгырар туһунан быһаарыыны ыһынарын иһин тураллар.

А. КРАСНИКОВ,
(ССТА).

Спорт
СЫЛАМ
хайыһардар

Якутскайга «Урожай» ДСО уобаластаагы совета үөрэнээччилэр ортолоругар хайыһарга күрэхтээһини төрийдэ. Онуо Уус-Алдантан, Сунтаартан, Орджоникидзевскайтан, Намтан, Аммааттан, Мэҥэ-Хаҥаластан, Якутскайтан уонна билиги оройуоммутуттан барыта

30-ча эдэр спортсмен сүүрүлэ.

Маннайгы күн кыргыттар 3 км, уолаттар 5 км сүүрүүлэригэр билигинтэн улахан саастаахтарга Кытаанах оскуолатын билиһинэ Сардаана Захарова иккис биригэстээх миэстэҥэ таһыста. Кыра саастаахтарга Пети Попов (Кытаанах) эһиэ иккис, Толя Александров (Чурапчы орто оскуолаты) үһүс миэстэлэри ылаттаатылар.

Иккис күн кыргыттар 5 км, уолаттар 8 км сүүрдүлэр. Онуоха Сардаана Захарова чемпионнаата, оттон Сардаана Абрамова (Чурапчы орто оскуолаты) иккис миэстэни ыла. Кыра саастаах уолаттарга Пети уонна Дима Поповтар (Кытаанахтар) маннайгы иккис миэстэлэргэ тахсан үчүгэй бэлэмнээхтэрин көрдөрдүлэр.

Оройуоммутуттан бу күрэхтээһингэ барыта 11

үөрэнээччи кытына уонна бары III спортивнай разряд нуорматын толордулар.

Манньык күрэхтээһин аһы күһүн аһыт ытыллыада. Онуо оскуола-ларга хайыһар спордунан оссо утумнаахтык дьарыктанар сорук туруорулулаахтаах.

П. БАРАХСАНОВ,
хамзаанда
представителэ.

Уолаттар
улахан
кыайыһылара

Намна соторутааһыта үөрэнээччилэр ортолоругар

гар көгүл тустууга республикада бастыһар иһин күрэхтээһин кытылына Уопсай түмүккэ 20 хамзадаһан билиги оройуоммут эдэр бөгөстөрө бастаы миэстэни ылылар. Бу — кэвинни сылларга ситиһилибэтэх кыайыы.

Войбалэрин ыһааһыннарыгар Родион Заморщиков (48 кг), Сергей Маннроп (52 кг) уонна Василий Христофоров (70 кг) чемпион аатын ылылар. Кэинлэр бары оло спортивнай оскуолатыгар үөрэнээлэр.

«СО» корр.

МОЛДАВИЯ — Унгенскай оройуон — «Прут» совхозугар сүүсчөһө үөрэнээччилэр уонна эдэр рабачайлар ат спордуна дьарыктаналлар. Снимокка: IX кылаас үөрэнээччигэ ССРС спордун маастарыгар кандидат Николай Яков Рубин минниэ. ССТА фотохрониката.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИН АРОВ.
СУРУКТАРЫ, ПОЧТОВАЙ ОТКРЫТНАЛАРЫ
ЫТЫТЫ САҢА БЭРЭЭДЭГЭ

Корреспондентияларын суортааһын автоматизироваһанай ыһыматыгар кининнэ сибээстээн 1983 сыл тохсунньу 1 күнүттөн тас почтовой дьааһыктарга түһүрүллэр суруктар 114x162 мм кээмэйдээх кэмбизгэ угуллар уонна 105x148 мм кээмэйдээх почтовой картонка тутуллан бэрээтээгэ олоһонор. 162x220 мм уонна 228x324 мм форматтаах стандартнай кэмбиздэргэ угуллубут суруктар сибээс уездылар уонна отделениеларыгар аһаан туруоруллубут дьааһыктарга эрэ түһүрүллэллэр.

Мантан аһын кээмэйдээх почтовой карточкалары уонна аһын кээмэйдээх кэмбиздэргэ угуллубут суруктары иһилиһиннээһинтэн даһаны, төрүтталэртэн даһаны почтовой отделениелар туппаттар, оттон почтовой дьааһыктарга угуллубут карточкалар, суруктар төттөрү ытыллылар.

Суруктары, открыткалары ыттарга почтовой отделение үөһөһө, почтовой индекске туруоруллар. Сибээс уезла.